

держави у сфері оподаткування можна зробити висновок, що основоположними та визначальними законодавчими актами є Конституція України, Податковий кодекс України та Митний кодекс України. Водночас зауважимо, що інші нормативно-правові акти лише деталізують положення вказаних законів відповідно до напрямів правового регулювання.

Література:

1. Стародубцев А.А. Сутність законності та її сучасне розуміння в правовій науці. Юридичний вісник. 2014. № 1. С. 12–16.
2. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 10.10.2020).
3. Податковий кодекс України: Закон, Кодекс від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 10.10.2020).

ПРОТИДІЯ ФІКТИВНОМУ ПІДПРИЄМНИЦТВУ: ДОСВІД НІМЕЧЧИНИ, ІТАЛІЇ ТА РЕСПУБЛІКИ КАЗАХСТАН

Єфіменко Л. Л.

*кандидат юридичних наук,
старший науковий співробітник*

*Науково-дослідного інституту фіскальної політики
Університету державної фіскальної служби України
м. Ірпінь, Київська область, Україна*

Пріоритетним завданням правоохоронних органів наразі є протидія фіктивному підприємництву, зокрема щодо запобігання легалізації доходів, які можуть бути одержані злочинним шляхом. За останні роки практичний досвід України вказує на відсутність дієвого механізму протидії створенню фіктивних підприємств. Варто зауважити, що суди переповнені справами, які стосуються порушення норм податкового законодавства, у тому числі злочинної діяльності у сфері фіктивного підприємництва.

У світовій практиці склалися різні підходи щодо моделі регулювання інституту відповідальності юридичних осіб, зокрема й тих, які мають ознаки фіктивності. За таких обставин дослідження на належному рівні міжнародного законодавчого досвіду та узагальнення практики, спрямованої на боротьбу з фіктивністю підприємництва є вкрай

важливим. Зокрема, це стосується й розвантаження судової ланки, так як в світі практикується не тільки судова практика притягнення до відповідальності за виявлення ознак фіктивності підприємства, але й включає в себе адміністративну відповідальність юридичних осіб за причетність до злочину із застосуванням штрафних санкцій, що в свою чергу, позитивно впливає на розвантаження судової ланки, так як може бути вирішено на рівні контролюючого органу та обвинуваченої сторони.

На сьогодні функціонує три моделі регулювання інституту кримінальної відповідальності юридичних осіб в світовій практиці, а саме [1, с.19–20]:

1) юридична особа розглядається разом з фізичною особою в якості самостійного суб'єкта злочину. Така модель має широкий спектр застосування, зокрема зустрічається як в країнах загального права, так і в країнах романо-германської правової сім'ї (Франція, Бельгія);

2) визнання фізичної особи єдино можливим суб'єктом злочину. У разі участі юридичної особи в злочині, що здійснюється фізичною особою в її інтересах, юридична особа разом з фізичною піддається кримінально-правовим обмеженням, але не покаранню (застосовується в Австрії, Албанії, Туреччині, Швейцарії, Латвії та ін.);

3) адміністративна відповідальність юридичних осіб за причетність до злочину. Якщо звернутися до теорії кримінального права, то можна спостерігати, що дану модель називають «квазікримінальна відповідальність юридичних осіб». Варто зауважити, що така модель є характерною для тих країн, які характеризуються помірною позицією відносно заходів дії на юридичних осіб.

Використання моделі адміністративної відповідальності юридичних осіб за причетність до злочину (квазікримінальна відповідальність юридичних осіб) характеризується найбільшим практичним застосуванням, так як включає в себе елементи обтяжуючих обставин із застосуванням контролюючим органом адміністративного примусу без обов'язкового звернення до суду.

З-поміж країн, де застосовується модель адміністративної відповідальності юридичних осіб потрібно виокремити Німеччину. Аналіз кримінально-правового законодавства Німеччини вказує про відсутність спеціальної норми, яка передбачає відповідальність за фіктивне підприємництво. Натомість, законодавче тлумачення фіктивного підприємництва розглядається як різновид шахрайства, що обумовлюється способом його вчинення, тобто обманом.

Варто зазначити, що в Німеччині передбачено корпоративну відповідальність, яка впливає із злочинної діяльності, а саме стосується характеру відповідальності (кримінальна, адміністративна) та підстави

(злочини, які вчинені директорами або представниками; в інтересах або на користь компанії). Відповідно до німецького законодавства, кримінальна відповідальність для компанії не передбачена, оскільки Кримінальний кодекс Німеччини (StGB) застосовується лише до фізичних осіб. Однак, згідно із Законом про правопорушення (OWiG) існує адміністративна відповідальність компаній. Зокрема, компанії можуть бути притягнені до адміністративної відповідальності (Розділ 30 OWiG), якщо представник компанії вчинив кримінальне або адміністративне правопорушення, наслідком якого є порушення чинного обов'язку компанії, коли компанія збагатилася або мала намір збагатитися. Що стосується ідентифікації компаній та підприємств, щодо яких може застосовуватися відповідальність, то загалом в Німеччині всі типи компаній юридичних осіб та асоціацій можуть нести відповідальність незалежно від того, приватні вони чи державні, зареєстровані як прибуткове товариство чи неприбуткове.

Цікавим є досвід Німеччини щодо застосування санкцій до компаній. Зокрема, кримінальні санкції не застосовуються. Однак, адміністративні штрафи можуть становити досить значні суми для компаній, а саме:

- 10 млн євро, якщо кримінальне правопорушення вчинено навмисно;

- 5 млн євро, якщо кримінальне правопорушення вчинено з неосторожності.

Окрім штрафу, будь-який прибуток, отриманий злочинним шляхом підлягає конфіскації. Зважаючи на те, що компанії не підлягають кримінальній, а скоріше адміністративній відповідальності, штрафи нараховуються позасудовими органами [2].

Дещо схожою системою застосування адміністративної відповідальності до юридичних осіб зосереджено в Італії, зокрема відмінним є розмежування накладання відповідальності на юридичну особу за правопорушення вчинені певною категорією фізичних осіб. Тобто, відповідно до італійського законодавства, відповідальність юридичної особи за правопорушення може вчинятися двома категоріями осіб: 1) тих, хто займає вищі посади; 2) осіб, які підлягають управлінню чи контролю (підлегли) [3].

Що стосується попередження протидії діяльності фіктивних підприємств,

то наразі позитивним є досвід Республіки Казахстан. Згідно з останніми змінами до Податкового кодексу Казахстану, податковим органам на підставах передбачених підпунктом 2 п. 2 статті 49 Цивільного кодексу РК [4], надано право пред'являти до судів позови про визнання недійсною реєстрацію юридичної особи у зв'язку з

допущеними порушеннями законодавства при її створенні. Дане положення дозволяє податковим органам на підставі вироків судів, якими встановлено факт створення фіктивного підприємства, проводити податкові перевірки осіб, які уклали угоди з такими юридичними особами з метою уникнення неправомірних дій в майбутньому. Потрібно зазначити, що в Казахстані з метою припинення діяльності фіктивних підприємств також допомогу отримують від самих платників податків, які при здійсненні операцій мають бути дуже уважними до своїх контрагентів, зокрема, при найменшому сумніві перевіряти походження товару, що купується, своєчасно контролювати фактичне надання послуг та виконання робіт. Зокрема, список фіктивних підприємств та недобросовісних платників податків розміщується на веб-порталі Податкового комітету Казахстану.

Література:

1. Грек Б. М. Кримінальна відповідальність юридичних осіб. Чи бути їй в Україні? 2011. № 12. С. 19–22.
2. Germany. URL: <https://globalcompliance.com/white-collar-crime-corporate-liability-in-germany/>
3. Italy. URL: <https://rm.coe.int/16806eebf2>
4. Kazakhstan. URL: https://online.zakon.kz/Document/?doc_id=101715

ЩОДО НЕВІДПОВІДНОСТІ ПРАВА ПРАЦІВНИКА ПОЛІЦІЇ НА ПРИТЯГНЕННЯ ГРОМАДЯН ДО АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ВИМОГАМ КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ

Зотов Д. О.

адвокат

м. Київ, Україна

Міськевич А. В.

студентка II курсу юридичного факультету

Міжнародного економіко-гуманітарного університету

імені академіка Степана Дем'янука

м. Рівне, Україна

На сьогодні в Україні низку нарікань від громадян викликають факти незаконного притягнення їх до адміністративної відповідальності за порушення вимог Правил дорожнього руху. При цьому поліцейські, які виносять постанови про накладення на громадян адміністративних